

GARANCIA

KKV FEJLESZTÉS

AZ AGRÁRSZEKTOR VALAMENNYI HITELKÉPES SZEREPLŐJÉNEK FINANSZÍROZÁSA MEGOLDHATÓ

interjú

Mit mutat a magyar mezőgazdaság ez évi fejlődése, hogyan alakul az ágazat szervezettsége, hogyan épült be a folyamatos hitelezés az élelmiszervertikumokba, milyen a hitelintézetek viszonyulása az ágazathoz, s miként alakul át a vidéki gazdasági tér szerkezete. Ezeket a kérdéseket jártuk körül Juhász Pál agrárszociológussal, a Corvinus Egyetem szociológia tanszékének munkatársával.

- Hogyan ítéli meg a magyar agrárágazat 2009. évi általános helyzetét?

- A magyar élelmiszer-gazdaságban a 2009. évi jövedelmi kilátások az év végéhez közeledve kedvezőtlenebbek, mint a korábbi hónapokban voltak, mert a gabonatermelés és a tejtermelés fajlagos jövedelemtartalma alacsonyabb, mint 2008-ban volt. A mezőgazdaság teljes termelése az év egészében közel 10 százalékkal csökken. A válság következményei a magyarországi élelmiszervertikum egészére az átlagosnál kevésbé fejtenek ki negatív hatást, ám az ágazat banki finanszírozása továbbra is akadozik. A hitelezés az őszi hónapokra egyre körülményesebb és költségesebb lett, amely a mezőgazdaság mostani legfőbb problémáinak (forgóeszköz-finanszírozás feszültségei, a támogatott fejlesztések végrehajtásának elhúzódása) megoldását még nehezebbé tette.

- Melyek az ágazat stratégiai piaci lehetőségei?

A gabona-hús vertikum stratégiai piaci lehetőségei abból fakadnak, hogy a nagyon kedvező gabonatermelési lehetőségeink (természeti tényezők, hozzáértés és infrastruktúra) pusztán gabonaértékesítésre

berendezkedve az ország földrajzi helyzete (logisztikai, szállítási kapacitás korlátok) miatt nem használhatók ki elég hatékonyan. Ugyanakkor a felhalmozott tenyésztői és agrotechnikai tudás lehetővé teszi, hogy olyan hizlaló telepek, és olyan koordinált tenyésztés legyen, amely nagy hatékonysággal tudja értékesíteni a feletetett gabonát itthon és a külföldön is. Ez az a terület, ahol reális expanzióra képes a magyar agrárium.

- Tükröződik ez az uniós támogatási rendszerben?

Igen. A jelenlegi uniós pályázati fejlesztési programok is ezért célozzák meg nagymértékben ezt az ágazatot. A kertészeti szakágazatokban a gyümölcsstermelésre és egyes zöldségfélék termelésére építve a vertikális hálózat erősítésével és a célszerű logisztikai rendszerek kialakításával szintén vannak a magyar agrárszektornak stratégiai piaci lehetőségei.

- Az agrárágazat adott szervezettsége lehetővé teszi a stratégiai piaci lehetőségek kihasználását?

- Mára a fejlett országok élelmiszer-gazdasági rendjéhez hasonlóan a hazai me-

Juhász Pál

zőgazdasági és élelmiszeripari termelés és termékforgalmazás döntően tartós kapcsolatokban élő hálózatokba rendeződött. Ez egyúttal kiválogatódási és tanulási folyamat is, amelyben a termelők, a kereskedők, szövetkezetek és egyéb szervezők érvényesíteni tudják azokat az igényeket, amely a feldolgozókat és az értékesítőket segíti abban, hogy költséghatékonyan tudják felhasználni a beszállítók termékeit. Ez szelekcióval járt: a feldolgozásra kerülő mezőgazdasági termékek termelése a szabványosítható termékek (például gabona, sertés, baromfi, olajos növény, dohány stb.) esetében koncentrálódott, a kertészeti termékeknél pe-

dig szövetkezeti vagy termeltető vállalkozás által kézben tartott termelői bokrokba rendeződött.

- Milyen egyéb termelői stratégiák vannak?

Egyidejűleg kirajzolódott az a termelői vállalkozói stratégia is, amely nem a hálózatokon belüli biztonságos helyzetet keresi, hanem a piacok hullámszáma teremtette résekben próbál üzleti sikert elérni. Ilyenek például az olasz és román piaci lehetőségekre támaszkodó tejtermelők, amelyek kikerülték a hazai feldolgozókkal szembeni kötelezettségvállalást. Továbbá azok a hízalók, amelyek kapacitásuk egy részét nem kötötték le, hogy a feldolgozók közti versenyt ki tudják használni. Azok az agrár-vállalkozók, akik kofákkal, házi tartósító üzemekkel és élelmiszerboltokkal tartják a kapcsolatot.

- Milyen szolgáltatásokat nyújtanak a hálózatszervezők?

A hálózatok vezérlését végző feldolgozók, szövetkezeti vagy társasági áru előkészítő vállalkozások, a kereskedők vagy feldolgozók által megbízott termeltető ügynökök, termelési rendszerek és TЭСZ-ek mindegyikének egzisztenciális érdeke, hogy igényes tanácsadást, szelekciót és felügyeletet valósítson meg, mert az általa vezérelt folyamat biztonságja csak akkor teremthető meg, ha a beszállítók is tudják és teszik a dolgukat. Ám arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a hálózatszervezők, például egyes TЭСZ-ek is, pénzügyi gondokkal küszködtek az utóbbi időszakban. A finanszírozó hitelintézetek velük szembeni óvatossága nemegyszer indokolt lehet.

- Hogyan épül be a folyamatos hitelezés az élelmiszervertikumba?

A vertikumok „klasszikus hitelezése” átalakult. Mára a vertikális hálózatokon belül kialakult együttműködések miatt a bankok felügyelő szerepe csökkent: a pénzügyintézetek a hitelfinanszírozás során ráhagyatkozhatnak arra a biztonságra, amelyet a különböző természetű összehangoló szervezetek léte nyújt. Ez tette lehetővé, hogy a különböző ügylettípusokat, illetve az agrárvertikum, a hálózatok szereplőit más-más bankok hitelezzék. Ám a pénzügyintézeteknek külön-külön nem mindig van átlátása a vertikum egészének működése felett. Mindez a hitelezői bizalom és aggály kiegyensúlyozatlan hullámszámahoz vezethet. Ugyanakkor a hálózaton kívüli szereplők finanszírozása továbbra is nagyobb banki kockázatot jelent, de azok hitelezése is alapvető fontosságú.

- Tehát az agrárvertikum csak a hitelrendszerrel együtt működik?

A vertikumon végig haladó forgóeszköz-áram döntően hitelezéssel van biztosítva. Ma a mezőgazdasági forgóeszköz felhasználás felét és az élelmiszeripari forgóeszközök – szakágazattól függően - 65-80 százalékát a hitelintézetek finanszírozzák. Az agrárcégek saját tőkéje elsősorban a beruházásokat és ritkább esetben a kereskedelmi célú készletképzést szolgálják. Az élelmiszervertikum a kínálkozó piaci lehetőségeket, árelőnyöket akkor tudja kihasználni, ha a termelés és a feldolgozás ritmusához igazodó banki finanszírozást biztosítani lehet. A pénzügyi válság az agrárágazatban akkor vezethet „válságra”, ha a hitelezői források és bizalom megrendül. Ezért a mezőgazdaságban mind a nagyobb, mind a kisebb szereplők számára biztosítani kell az elérhető banki forrásokat. A tapasztalatok szerint a kereskedelmi bankok és főként a takarékszövetkezetek – más ágazatok résztvevőikhez képest - ígéretes partnernek tartják a

mezőgazdasági szektor különféle méretű szereplőit.

- Tagoltsága miatt a mezőgazdaság hitelintézeti finanszírozása is differenciált megközelítést követ-e?

A magyar gazdák csupán 10 százalékának van rendszeres hitelkapcsolata, s további szűk negyedük vesz igénybe vertikális hálózathoz kapcsolódó előleget. Ezért a mezőgazdasági termelők eltérő körei másfajta hitelintézeti megközelítést, termékínálatot igényelnek, s így valamennyi hitelképes szereplő finanszírozása megoldható. Másfelől, a magyar mezőgazdaság másfél évtizede zajló átalakulása részben azzal járt, hogy lecsökkent az állandó mezőgazdasági keresők száma, az alkalmi foglalkoztatás szerepe pedig nőtt, főleg a kis falvakban. Ezért a vidéki térségek gazdálkodása finanszírozásában egyre nagyobb szerepe van a mezőgazdaságon kívüli kereskedelmi, szolgáltatási, valamint ipari tevékenységeknek, amelyre a hitelintézeti forráskihelyezésnek is tekintettel kell lennie.

AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY

valamennyi vidéki kis-, és közepes vállalkozás, családi gazdálkodó, őstermelő, számára nyújt készfizető kezességet, melyet az Alapítvánnyal együttműködő pénzügyi intézmények igényelhetnek a belföldi vállalkozással kötött szerződéseikhez.

Alapítványi kezesség funkciói:

- hitelképesség növelése,
- hitelhez jutási feltételek javítása,
- pénzügyi életképesség biztosítása.

Alapítvány készfizető kezessége igényelhető:

- Kölcsön/hitel-
- Bankgarancia-
 - Lízing-
- Faktoring szerződéshez

Kezességvállalás kondíciói:

Kezességgel biztosított összeg: **max. 1.000.000.000 Ft**

Kezességvállalás mértéke: **30% - 80%**

Futamidő: **min. 91 nap max. 25 év**

A díj fizetése: **egyszeri, vagy évenkénti**

A díj mértéke: **a kedvezményes díj min. 0,5%; max. 2,08%**

amely függ a kezességvállalás mértékétől, a futamidőtől

A piaci díj: évi 1,8%-2,88%

amely a kezességvállalás mértékétől függ.

Zöld szám: 06-80/ 203-760 • Telefax: (36-1) 474-5085

1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20. • 1392 Budapest, 62. Pf. 289

Honlap: www.avhga.hu • E-mail: office@avhga.hu

AZ ÉLELMISZEREK TERMELŐI ÉS FOGYASZTÓI ÁRÁNAK ALAKULÁSA AZ ELMŰLT ÉVEKBEN

2004 és 2008 között a mezőgazdasági termelői árak színvonala évről évre (2005-öt kivéve) jelentős mértékben ingadozott. A változások kisebb időbeli eltolódással, hatással voltak az élelmiszer-ipari termelői árakra, valamint az élelmiszerek fogyasztói áraira is.

Mezőgazdasági termelői árak

A mezőgazdasági termelői árakat az időjárástól függő terméseredmények, illetve a világgpiaci ármozgások évről évre jelentős mértékben befolyásolják. A viszonylag kedvezőtlen (aszályos) 2003-at követően 2004 elején a mezőgazdasági termelői árak csökkenésnek indultak, és az év egészében is mérséklődést mutattak, majd 2005-ben nagyjából ezen a szinten maradtak.

A mezőgazdasági termékek körében az utóbbi évtized legjelentősebb áremelkedési trendje 2006 második felétől kezdődött el, majd az extrém időjárási körülmények (fagykárak, aszályos időjárás), továbbá a világgpiaci ártendenciák következtében 2007 második felében különösen a gabonafélék és a gyümölcsök termelői árai rendkívüli mértékben megugrottak. 2008 tavaszától kezdve ennek a nagymértékű áremelkedésnek a visszarendeződése volt tapasztalható egészen az év végéig, amikor ismét a 2007. eleji szintre mérséklődtek a mezőgazdasági termelői árak.

Mezőgazdasági és élelmiszeripari árindexek

(előző év 100,0)

	Mezőgazdasági termelői árindex	Élelmiszeripar belföldi értékesítési árindexe	Élelmiszerek fogyasztóiár-indexe
2004	94,6	106,8	105,8
2005	100,7	100,1	101,6
2006	110,6	102,9	109,2
2007	122,2	108,5	112,8
2008	97,0	111,3	110,7

Forrás: KSH

2008-ban összességében 3 százalékkal csökkentek a mezőgazdasági termelői árak a 2007-ben tapasztalt 22,2 százalékos éves növekedés után. Ezen belül a növényi és kertészeti termékek árai 14,9 százalékkal mérséklődtek, az élő állatok és állati termékek pedig 13,6 százalékkal kerültek többre mint 2007-ben.

Élelmiszeripari árak

Az élelmiszeripar belföldi értékesítési árait jelentős mértékben befolyásolják a mezőgazdasági termékek felvásárlási árai, noha a feldolgozó ipari termelési költségeket többek között a munkabérek és az energiaköltségek is alakítják. A költségek átháríthatósága az ipari eladási árakban ugyanakkor jelentős mértékben függ a termelők piaci pozíciójától is.

A teljes hazai ipar belföldi értékesítésében jelentős súlyt képviselő élelmiszeripar szakágazat árnövekedési ütemében tompítottan

tükröződött vissza a mezőgazdasági árak alakulásának tendenciája. A gyors mezőgazdasági áremelkedést az élelmiszer-ipari árak lassabban követték, és a mezőgazdasági termékek árcsökkenésének hatásai is mérsékelten (inkább az áremelkedési ütem csökkenésében) jelentek meg. Ezt mutatja, hogy az élelmiszer-ipari termékek belföldi értékesítési árainak 2007. eleji 6-7 százalékos növekedési üteme az év végére közel 13 százalékra nőtt, 2008 végére viszont 3 százalékra csökkent.

Fogyasztói árak

Az élelmiszerek fogyasztói árában is időbeli eltolódással tompítottan jelent meg a mezőgazdasági árak jelentős kilengése. A kevésbé hektikus áralakulásban szerepet játszott a lakosság élelmiszer-fogyasztásának a mezőgazdasági termeléstől eltérő szerkezete, valamint az élelmiszerimport növekedése is. 2004-ben és 2005-ben az élelmiszer-ipari belföldi értékesítési árak és a fogyasztói élelmiszerárak közel hasonló ütemben növekedtek. A 2008 első felére jellemző, 12 százalék feletti tizenkét havi drágulás 2008. decemberére 4 százalékra mérséklődött.

Az élelmiszerek fogyasztói árainak jelentős, 5 év alatt több mint 40 százalékos növekedésében megjelenik az áfakulcsok 2004. januári, 2006. januári, illetve 2006. szeptemberi változása is. Az élelmiszerek döntő többsége a kedvezményes (2003 végéig a 12, 2004. január 1-jétől 2006. augusztusig a 15 százalékos) kulcs alá tartozott, 2006. szeptembertől pedig a 20 százalékos normál áfakulcs alá. A 2006. januári 25-ről 20 százalékra történő normáláfakulcs-csökkentés hatása jóval kisebb volt a kedvezményes kulcsok emelésénél, mivel csak néhány élelmiszerterméket (egyes keksz- és csokoládéfélék, kávé, tea stb.) érintett.

KÜLFÖLDI BESZERZÉSBŐL ÉS HAZAI GYÁRTÁSBÓL

Az AniVet áruházban a hobbi állattartók éppúgy megtalálják kedvenceik tartásához szükséges eszközöket, mint az állatorvosok a gyógyszereket, professzionális eszközöket. A magyar állattartók jelentős része ennél a cégnél szerzi be a korszerű technikát, sőt az AniVet Kft. saját szakember gárdájával szereli be az állattartó telepek új, korszerű technológiai berendezéseit. Tevékenysége ezer szállal kötődik az állattenyésztés fejlesztésére kiírt pályázatokhoz, a finanszírozás rendszeréhez, így országos áttekintése van az állattenyésztés helyzetéről, a pályázatok eredményeiről. Erről kérdeztük Kovács Zoltán állattenyésztési igazgatót.

A reggeli munkakezdésre érkezünk beszélgető partnerünk irodájába. Előtte az asztalon frissen összeállított statisztikák és üzleti kimutatások. Nem csupán a gépek, berendezések forgalmazása a célunk, hanem teljes körű szolgáltatást igyekszünk nyújtani – vág mondanivalója közepébe Kovács Zoltán. Nevezetesen, saját kiadványainkban tájékoztatjuk az állattartókat a pályázatokról, a támogatási és a hitel lehetőségekről.

- Milyen tapasztalataik vannak a lezárt pályázatokkal kapcsolatban?

- Az állattartó telepek korszerűsítésére, illetve a mezőgazdasági gépek beszerzésének támogatására kiírt pályázatok keretében adtuk el a legtöbb berendezést, ezen kívül még mutatkozott kisebb forgalom az oktatás színvonalának emelését, illetve a vidéki turizmus fejlesztését szolgáló pályázatok körében.

- Az állattartás szempontjából hogyan értékeli a pályázati eredményeket?

- Összességében elmondható, hogy a magyar állattenyésztésben egy olyan technológiai megújulás zajlott le, amely jelentősen növeli a versenyképességet a külföldi társakkal szemben. De rögtön hozzá kell tenni, hogy semmiféle fejlesztés sem képes kitermelni a befektetést, ha a felvásárlási árak majd az önköltség alatt maradnak. Kimondottan jól éltek a lehetőséggel a juhtartók, sok villanypásztort, juhvalógató karámot, önitatót stb. tudtak beszerezni. Ugyanez mondható el a húsmarhataartókról is.

- A nagyobb gazdaságok jellemzően az állattartó telepek korszerűsítését szolgáló

pályázatokon indultak, míg a kisebb gazdaságok és az östermelők elsősorban az egyszerűbb, építéssel nem járó gépberuházásokat valósították meg – folytatja vendéglátónk. A darabszámot tekintve 50-50%, viszont a beruházások értékét tekintve 80-20% az arány a nagyüzemek javára.

Annak ellenére, hogy az EU-ban az abrakfogyasztó ágazatok támogatása csökkent, a magyar állattartók a sertés- és a baromfiágazatot fejlesztették erősebben – mondja Kovács Zoltán. Tapasztalataink szerint a nagyobb sertéstartó gazdaságok komplett átalakításra, illetve korszerűsítésre törekedtek: az etetés, az itatás, a tartás, az elhelyezés, a légtechnika, a trágyaelhelyezés korszerűsítésére. A kisebb üzemek inkább egy-egy kiemelt munkafolyamatot korszerűsítettek. A vállalkozói óvatosság szolgál magyarázatul a szóban forgó jelenségre, de az is, hogy a kisebbek nehezebben jutottak hitelhez. A korszerű technológiával, jó szakember gárdával, jobb piaci pozíciókkal rendelkező nagyüzemek jelentős versenyelőnyre tehetnek szert a kisebb telepekkel szemben. A kisebb vállalkozások méretéből adódó számos előny – például erős tulajdonosi szemlélet, gyorsabb váltás – alig, vagy csak nagyon nehezen kompenzálja a nagyok előnyeit. Többek között ez az oka, hogy a kisebb vállalkozások tulajdonosai hezitálnak, nem könnyen kezdenek komolyabb korszerűsítésbe. Ezt látva már csak a munkahelyek megtartása miatt is szükséges a kisebbek segítése nemzetgazdasági szinten. A kisebbek rövidebb távon gondolkodnak, olyan beruházásokat valósítanak meg, amelyek 4-5 év alatt megtérülnek, míg a nagy telepek esetében ez nem jellemző, általános a 10-20 éves megtérüléssel számoló beruházás.

Kovács Zoltán

- Ami nekem nagyon fáj, hogy tapasztalataim szerint a külföldi kézen lévő állattartó telepek csak szerény mértékben korszerűsítik eszközeiket, elvértve pályáztak, pedig lehetett volna. Szinte egyetlen egy sem vásárolt nálunk berendezéseket, eszközöket, noha e telepek egy része igencsak elavult.

- Milyen tapasztalatok voltak a finanszírozást illetően?

- Még a válság előtt, a bankok jól fizető partnereknek tekintették az agrárvállalkozókat. Viszonylag olcsón juthattak hitelhez a termelők, pályáztak, a támogatásokat faktoráltatták. És ekkor kezdődtek a gondok. A problémák gyökere, hogy a késedelmes pályázati elbírálás, illetve a támogatások kifizetésének elhúzódása miatt egyfajta hitelvesztés alakult ki a bankoknál. Ezt tetézte a pénzügyi válság, aminek hatását ismerjük.

- Hogy miben látom a gyorsítás lehetőségeit – fűzi tovább Kovács Zoltán. Az egyik lehetőség a beruházások ellenőrzésének

ésszerűsítése. Az ellenőrzésekkor általában egy-egy témakört vizsgálnak. Ha hibát találnak, márpedig ki ne hibázhatna, akkor a pályázó azt kijavítja, később egy másik témakört vizsgálnak, s ha ott is hiba van, akkor újabb javítás, újabb időeltolódás. A termelők megértik, hogy kell az ellenőrzés, és ki kell javítani a hibákat, de jó lenne, ha ezt egyetlen komplex ellenőrzés tárja fel, akkor egyszerre ki lehetne javítani mindent, ami által gyorsulhat a támogatás kifizetése. A támogatási határidők pontos betartása - szerintem - jelentősen segítheti a bankok bizalmának visszanyerését.

- Még egy dolgot külön ki kell emelnem. Munkánk során több pályázattal, illetve pályázattal céggel kerülünk kapcsolatba. Nagyon nagy különbségek vannak

közöttük. Sokan nem vállalják a pályázat utókövetését. Pedig a kifizetés szempontjából ez nagyon fontos, hasonló súlyú, mint a pályázat megírása.

- Önök továbbra is meg tudják tartani piacvezető szerepüket?

- Igen, mert arra törekszünk, hogy megtaláljuk azokat a korszerű berendezéseket, amelyek annak ellenére, hogy jó minőségűek, árban is megfelelőek, vagyis jó ár-értékarányjal jelenünk meg a piacon. Ezek egyrészt a nagy külföldi cégek termékei, másrészt, megtaláltuk azokat a gyártókat is, amelyek ki tudják váltani a külföldi berendezéseket. Több ilyen sikeres termékünk van. A hazai és import termékek jól kiegészítik egymást. Most

kb. 30-70% a hazai gyártás és a külföldi beszerzés aránya. Nagy előnyünk, hogy a technológiai szereléseket nem alvállalkozókra bizzuk, hanem saját alkalmazottainkkal végezzük. Ezen nem változtatunk, mert az a lényeg, hogy olyan munkát végezzünk, amire a cégünk is büszke lehet, s a megrendelő is elégedett lehet vele. Az új pályázati körre tekintettel, növeljük a szerelők létszámát.

AVHA
SZOLGÁLTATÓ ÉS
TANÁCSADÓ KFT.

Mezőgazdasági szaktanácsadás

- 2009-től a közvetlen támogatásokhoz jutás feltétele, hogy a gazdálkodók alkalmazzák a kölcsönös megfeleltetés szerinti – 19 jogszabály rendelkezéseinek, valamint a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot előírásainak megfelelő – gazdálkodási gyakorlatot, megfeleljenek bizonyos környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági, állat- és növényegészségügyi, valamint állatjóléti követelményeknek.
- Ebben nyújt segítséget a mezőgazdasági szaktanácsadás, amelynek keretében a gazdálkodó ügyfélorientált pénzügyi tanácsadást is igénybe vehet, ha fejlesztési elképzelését részben, vagy egészben hitelből kívánja finanszírozni. A fejlesztés és a vállalkozás adottságainak ismeretében az AVHA Kft. segítséget nyújt a legmegfelelőbb finanszírozási megoldás kialakításában.
- A gazdálkodó az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-n – mint **Területi Szaktanácsadási Központon (TSZK)** – keresztül a szaktanácsadásra fordított összeg 80%-át vissza nem térítendő támogatásként visszaigényelheti.

Érdeklődni lehet az AVHA Szolgáltató és Tanácsadó Kft-nél:

Kék számon: 06-40/200-771; faxon:
06-1/373-8455;
e-mail-en: tanacsadas@avhakft.hu

A pénzügyi viharoktól védve

A Magyar Takarékok 100%-ban magyar tulajdonú hitelintézetekként, több mint 50 éve állnak az ügyfelek szolgálatában. Hazai piacon tevékenykedve biztosítják az Ön befektetéseire számára a világ pénzügyi időjárásától való függetlenséget, kiszámíthatóságot.

Országszerte 1600 fiókban személyes ismerősként és stabil partnerként óvják és gyarapítják megtakarításait.

Itt voltunk, itt vagyunk, itt leszünk.
MAGYAR TAKARÉKOK
www.magyartakarekok.hu

ÚJ ELEM A KÖZÖS AGRÁRPOLITIKÁBAN?

Az Európai Bizottság azt tervezi, hogy a klíma-változásra vonatkozó „harmadik pillért” emel be a 2013 utáni Közös Agrárpolitikába. Szigorodó feltételekhez kötné tovább a közvetlen támogatás nyújtását. A tervezet szerint azok a gazdák jutnának forráshoz, akik az úgynevezett közjavak – mint a biodiverzitás és a fenntartható mezőgazdasági gyakorlat – megőrzésére is fokozottan ügyelnek.

Miközben az uniós mezőgazdasági politika reformjáról szóló vita még csak a kezdetén jár, a Bizottság hosszú távú (2014-2021-es) költségvetési tervezete alapján jelentősen csökkenhet a Közös Agrárpolitika (KAP) részesedése az uniós költségvetésből. Így több pénz juthatna a Közösség más prioritásai számára (például a munkahelyteremtésre), ugyanakkor a KAP belső szerkezete is megváltozna. A Bizottság a későbbiekben több figyelmet szeretne fordítani az olyan prioritásoknak, mint a nem kötelező környezetvédelmi szolgáltatások alkalmazása, a fenntartható mezőgazdasági gyakorlat követése, a vidékfejlesztés olyan területeken, amelyek kiemelkedő természeti értékekkel rendelkeznek.

Az uniós büdzséből finanszírozott jövedelem-támogatás fő eleme (az egységes támogatási rendszer) megmaradna, de főként olyan tevékenységekre lenne fordítható, amelyek „közjónak” minősülnek. Ezért a bizottsági dokumentum kiemeli, hogy a mezőgazdasági szektornak többet kell tennie a klímaváltozás hatásainak csökkentése érdekében. Hozzá kell járulnia az üvegházhatást kiváltó gázkibocsátás csökkentéséhez, valamint úgy kell gondozni a termőföldeket, hogy azok több szén tudjanak megkötni. Az Unió mezőgazdasági biztosa is arra figyelmeztette 2009 őszén az uniós gazdákat, hogy 2020-ig legalább 20 százalékkal kell csökkenteniük az üvegházhatást kiváltó gázok kibocsátását, még-

pedig úgy, hogy elsősorban a biomassza termelésre és a szén földben való tárolására fókuszáljanak.

A bizottsági dokumentum szerint növelni kell azokat az uniós támogatásokat, amelyek a klímaváltozás kihívásainak megoldására összpontosítanak. Ehhez létre kellene hozni a KAP „harmadik pillérét”, amely e problémakör kezeléséhez kapcsolódna. A jelenlegi első pillér a piactámogató intézkedésekkel és közvetlen támogatásokkal segíti az uniós termelőket. A második pillér a vidékfejlesztési programokat tartalmazza. Annak érdekében, hogy a támogatásokat a szóban forgó új prioritásokra lehessen átcsoportosítani, a Bizottság azt javasolja, hogy a KAP költségeinek a jelenleginél nagyobb részét vállalják át a tagállamok, vagy nemzeti hozzájárulásokkal egészítsék ki a közvetlen támogatásokat.

A TEJKVÓTÁT TÚLLÉPŐ TAGÁLLAMOKAT MEGBÍRSÁGOLHATJÁK

Öt európai uniós tagországot összesen 99 millió eurós brüsszeli bírság fenyeget, mert túllépték tejértékesítési kvótájukat - jelentette be az Európai Bizottság Brüsszelben. Ausztria, Ciprus, Olaszország, Hollandia és Luxemburg összesen háromszáz-ötvenötezer tonnával lépte túl a megengedett kvótaszintet.

Az uniós tagállamok és a brüsszeli Bizottság között hónapok óta éles vita folyik arról, hogy – a tejárak összeomlása miatt - vissza kell-e vonni a legutóbbi agrárreformban szereplő döntést a tejkvóta-rendszer megszüntetéséről. A huszonhét tagállam többsége, köztük Magyarország a visszavonás mellett kardoskodik. A termelők képviselői rendszeresen tüntetnek is ennek érdekében. Ugyanakkor a Bizottság és az uniós pénztárba nettó befizető államok kiállnak a kvóták fokozatos leépítése mellett. Azzal érvelnek, hogy tizenhárom tagállamban, köztük Magyarországon a kvóták kihasználtsága legalább öt százalékkal (házánkban tizenhat százalékkal) maradt el a nemzeti felső szinttől.

A közelmúltban az Európai Számvevőszék különjelentést adott ki erről a kérdésről. Ebben emlékeztet arra, hogy az uniós tejpolitikája olyan összetett (egymásnak időnként ellentmondó) célkitűzések sorát

kívánja megvalósítani, mint a piaci egyensúly megteremtése, a tej és a tejtermékek árának stabilizálása, a termelők méltányos életszínvonalának biztosítása és az európai tejtermékek világpiaci versenyképességének növelése.

A Számvevőszék szerint a kvóták eltörlésével liberalizált piacon a termelési kapacitás továbbra is viszonylag rugalmatlan lesz, nem biztos, hogy a termelők gyorsan tudnak majd alkalmazkodni a kereslet ingadozásaihoz. A számvevők azt ajánlják, hogy az Európai Bizottság továbbra is folyamatosan kísérje figyelemmel a tej- és tejtermékpiac alakulását, és tegye meg a szükséges óvintézkedéseket, hogy az ágazat deregulációja ne eredményezzen újból túltermelést. Ezzel függ össze a nemzeti kvóta túllépők megbírságolásának felvetése is. A számvevőszék ugyanakkor azt is fontosnak tartja, hogy a Bizottság és a tagállamok gondoskodjanak róla, hogy a feldolgozó és forgalmazó vál-

AVHA
SZOLGÁLTATÓ ÉS
TANÁCSADÓ KFT.

a kis- és középvállalkozások, valamint gazdálkodók számára tájékoztatást nyújt:

- az aktuális támogatási lehetőségekről,
- a kedvezményes hitel- és garancia-konstrukciókról, valamint
- segítséget nyújt beruházások tervezésében, megvalósításában.

Ingyenes telefonos és személyes konzultációs lehetőségek, tájékoztató anyagok megküldése.

Kedvezményes feltételek szerint igénybe vehetők:

- üzletviteli tanácsadás,
- mezőgazdasági szaktanácsadás,
- hitelkérelmek összeállítása,
- pályázati tanácsadás.

Hívja a **06-40-200-771** kék számot, vagy keressen minket a tanacsadas@avhakft.hu e-mail címen

latok koncentrációja ne teremtsen olyan helyzetet, amelyben a tejtermelők gyenge - árelfogadói - piaci pozícióba kerülnek.

ÁLLATTARTÓ TELEPEK KORSZERŰSÍTÉSE (ÚMVP)

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program I. tengelye keretében 2009. november 16. és 2009. december 15. között ismét lehet pályázatokat benyújtani az állattartó telepek korszerűsítésére.

A támogatás célterületei:

- az állattartó telepen képződő trágya kezelését, tárolását, részbeni feldolgozását és felhasználását szolgáló gépbeszerzés építészeti-technológiai és infrastruktúra beruházás megvalósítása;
- állati férőhelyek kialakítását, az állattartás és az állatszállítás minőségének javítását szolgáló gépbeszerzés, építészeti-technológiai és infrastruktúra beruházás megvalósítása;
- jó minőségű takarmány előállítását, felhasználását, valamint a takarmányminőség megőrzését biztosító építészeti, technológiai gépbeszerzés építészeti-technológiai és infrastruktúra beruházás megvalósítása;
- az állattartási tevékenységhez kapcsolódó munkafolyamatok elvégzésének minőségét

javító építészeti-technológiai beruházások megvalósítása;

- a telepi állategészségügyi helyzetet, illetve a nyomon követhetőséget javító az állatbetegségek kialakulását és terjedését megelőző építészeti-technológiai beruházások megvalósítása.

A támogatás mértéke alapesetben az elszámolható költségek 40 százaléka, amely fiatal gazdálkodók esetén 10 százalékpontnyi, kedvezőtlen adottságú területeken megvalósuló beruházások esetén további 10 százalékpontnyi többlettámogatással egészül ki.

TÁMOGATÁSI LEHETŐSÉGEK A NEMZETI DIVERZIFIKÁCIÓS PROGRAM KERETÉBEN

Az elmúlt években egy kivétellel az összes magyarországi cukorgyár bezárta kapuit. Az érintett térségekben gazdálkodók, akik gazdálkodásuk nagy részét a cukoripar ellátására rendezték be, nehéz helyzetbe kerültek. A Nemzeti Diverzifikációs Program (NDP) az érintett térségekre vonatkozó, a 2007-2010 közötti időszakról szóló diverzifikációs stratégia, amely megteremti a cukorgyárak megszűnését követő gazdasági szerkezetváltás alapját. Most lehetőség nyílt arra, hogy az arra jogosultak pályázatot nyújtsanak be az NDP támogatási forrásának elnyerésére.

A program célja, hogy a 2009-2010 között rendelkezésre álló közösségi diverzifikációs támogatást (mintegy 33 millió eurót), az NDP megjelölt prioritásaira, valamint a hozzájuk kapcsolódó intézkedések megvalósítására, és ezáltal a cukorgyárak bezárása miatt a térségekben kialakult problémák megoldására használja fel.

A támogatásra jogosultak köre: Petőháza, Kaba, Szerencs és Szolnok térségében a mezőgazdasági termelők, a cukorgyárak alkalmazottai, valamint a cukorgyárhoz kapcsolódó egyéb vállalkozások és önkormányzatok. A támogatást igénybe venni szándékozók regisztráltatják magukat az NDP-ben, amellyel átmenetileg kizárják

magukat az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programból. Az NDP keretében támogatható célterületek az alábbiak: *a)* mezőgazdasági üzemek korszerűsítése, *b)* mezőgazdasági termékek értéknövelése, *c)* mikrovállalkozások támogatása, *d)* turizmus fejlesztése, *e)* vidéki települések fejlesztése, *f)* vidéki örökség védelme. A támogatás mértéke az egyes intézkedésektől, illetve a pályázó kilitétől függően 20 és 100 százalék között változik. A támogatási kérelmeket 2009. november 16. és 2009. december 15. között lehet benyújtani.

ISMÉT MEGHIRDETÉSRE KERÜLT A KIS- ÉS KÖZÉPVÁLLALKOZÁSOK LEGNÉPSZERŰBB UNIÓS PÁLYÁZATA (GOP/KMOP)

A Gazdaságfejlesztési Operatív Program, illetve a Közép-Magyarországi Operatív Program keretében ismét megnyílt a lehetőség, hogy a mikro-, kis- és középvállalkozások az Európai Unió forrásaiból támogatást kapjanak a technológiai fejlesztéshez és korszerűsítéshez. A támogatás mértéke akár az 50 százalékot, a támogatás összege pedig a 25 millió forintot is elérheti.

Mire igényelhető támogatás? A GOP-2009/2-2.1.1/A, illetve KMOP-2009/2-1.2.1/A. kódszámú iker konstrukciók keretében elérhető támogatás a technológiai fejlesztést célzó beruházásokra igényelhető: új vagy 3 évnél nem régebbi használt eszköz beszerzésére, illetve információs technológia-fejlesztésre, domain név regisztrációra és a hozzá kapcsolódó honlap-készítésre, valamint minőség-, környezet és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési

rendszerek, szabványok bevezetésére és tanúsításra.

Mekkora összegre lehet pályázni? Az elnyerhető támogatás összege a GOP-2009/2-2.1.1/A esetben legalább 1, legfeljebb 25 millió, míg a KMOP-2009/2-1.2.1/A keretében legalább 1, de legfeljebb 20 millió forint lehet. A beruházás összes elszámolható költségének legfeljebb 50 százaléka igényelhető támogatásként a megvalósítási helyszín függvényében. Pest megyében legfeljebb 35, Budapesten pedig

25 százalékos támogatásra van lehetőség. A rendelkezésre álló forrás 2009-2010-re a GOP-ban 15, a KMOP-ban kb. 2,6 milliárd forint.

Kik és mikor pályázhatnak? A pályázati kiírásra a nem vidéki térségekben (az 5000 fő állandó lakosnál magasabb lakosságszámú, vagy a 100 fő/km² népsűrűség-nél magasabb népsűrűségű településeken) tevékenykedő mikrovállalkozások, illetve a kis- és középvállalkozásnak minősülő gazdasági társaságok, szövetkezetek, egyéni vállalkozók pályázhatnak. A pályázatok benyújtása 2009. november 30-tól 2010. december 31-ig lehetséges.

ÚJRA KÉSZÜLHETNEK A KISTELEPÜLÉSEK VÁLLALKOZÓI

Országszerte óriási várakozás övezi az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP) hármastengelyének ismét megnyíló forrásait, ami azt jelzi, hogy a kistelepülések nem fogytak ki az ötletekből: a mikrovállalkozások, a falusi turisztikai szolgáltatók, a civil szervezetek és az önkormányzatok is készen állnak az újabb fejlesztésekre.

Az ÚMVP III. tengelyének intézkedéseire 2009. november 20. és december 16. között pályázhatnak, többek között a kis- és középvállalkozások és a civil szervezetek. A LEADER Helyi Akciócsoportok tájékoztatóin szerzett tapasztalatok azt sejtetik, hogy mind a négy témakör – a falumegújítás és -fejlesztés, a mikrovállalkozások létrehozása és fejlesztése, a turisztikai tevékenységek ösztönzése és a vidéki örökség megőrzése – iránt nagy érdeklődés lesz.

A mikrovállalkozások területén elsősorban a megújuló energiaforrások jobb kihasználása, a vállalkozásfejlesztés haladó technikáinak elsajátítása, illetve a helyi élelmiszer-feldolgozás feltételeinek javítása – ide értve például a tejtermékeket és hentesárukat előállító termelők projektjeit – szerepelnek a tervek között. Miután célszerű összehangolni a III. tengely beruházásait a LEADER-projektekkel, fontos tudni, hogy a Helyi Akciócsoportok most értékelik a november 16-ai határidőig beérkezett LEADER-pályázatokat.

A mikrovállalkozások aktivitására számítanak a leginkább, például Dél-Dunántúlon, ahol a zselici térségben összesen 1,5 milliárd forintot használhatnak fel a négy támogatási célra. Még így sem elég a forrás, legalábbis az igényekhez képest – fejtegeti a Zselici Lámpások Vidékfejlesztési Egyesület elnöke. Bosznai Tamásné elmondta, hogy a legkülönbözőbb területeken tevékenykedő cégek aktív részvételére számítanak a november közepén induló időszakban, és az eddigi jelzések szerint bőven lesz is jelentkező.

Sokat remélnék a falumegújítást célzó támogatásoktól is, hiszen a térség községeinek önkormányzatai önállóan nem engedhetnék meg maguknak a közönségi terek, épületek, parkok felújítását. Beszédes adat, hogy az akciócsoporthoz tartozó 48 település közül 35 hátrányos helyzetű, akik önerőből még a kisebb léptékű fejlesztések kiadásait sem képesek előteremteni. Noha egy játszótér építése máshol talán nem tartozik a nagyberuházások sorába, erre felé mégis sok hasonló próbálkozás fulladt kudarcba korábban. Most azonban sikerülhet nekik, ami az itteni lakosok életminősége szempontjából kulcsfontosságú.

A kistermelőket is összefogó pályázati pénzeknek köszönhetően sok esetben a hátrányos helyzetű települések vállalkozásai kapnak új lendületet, például a Dél-balatoni LEADER Nonprofit Zrt. területén. A korábbi döntés értelmében a harminchárom települést felölelő Helyi Akciócsoport területén tizenegy pályázó kap összesen 182 millió forintos támogatást, mely közel 220 millió forint értékű beruházást jelent.

Az ÚMVP-n keresztül mindenekelőtt az agrárium versenyképességének javítására áldoz pénzt az unió: a források csaknem fele, egész pontosan 47 százaléka a mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozás technológiai háttérének fellendítésére fordítható. Ennek értelmében az ÚMVP I. tengelye keretében novemberben újra megnyílik az „Állattartó telepek korszerűsítése” intézkedés (lásd tárgyban cikünket), illetve elérhető „A mezőgazdasá-

gi termékek értéknöveléséhez” nyújtandó támogatás. Utóbbi lehetőség célja, hogy a gazdálkodók a mezőgazdasági termékek feldolgozásának, illetve forgalmazásának javításával vagy új termékek, eljárások, technológiák bevezetésével növekedjen a mezőgazdasági üzem, illetve élelmiszeripari vállalkozás összeteljesítménye és versenyképessége, továbbá javuljanak az élelmiszer-biztonsági és -higiéniai feltételek, csökkenjen a környezetterhelés.

November végéig lehet beadni a kifizetési kérelmeket az „Önálló, építéssel nem járó gépek, berendezések beszerzése” jogcímmel, azaz géptámogatásra – jelezte a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH). A hivatal felhívta a figyelmet arra, hogy csupán a kifizetési kérelem benyújtási határideje változott, minden egyéb tekintetben továbbra is a támogatás kifizetésének igényléséről szóló közlemény az irányadó.

Minden érintett vállalkozónak friss információként szolgálhat, hogy az ÚMVP finanszírozásához igénybe vehető „projekt kiegészítő hitelről” szóló FVM rendelet módosult. A hitelintézetek csak olyan hitelkérelmeket fogadhatnak be, amelyekhez a kérelem benyújtásakor mellékeltek a támogatási kérelem befogadását igazoló, az MVH által hozott végzés vagy a támogatási határozat másolatát, valamint egy olyan nyilatkozatot, amely tartalmazza a mezőgazdasági vállalkozás azonosító számait. Bővebb információt minden érdeklődő a www.umvp.eu oldal aktuális fejlesztési információi és támogatásai között találhat.

Készült az Európai Unió, a Magyar Köztársaság Kormánya és az ÚMVP Irányító Hatóságának támogatásával.

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap: a vidéki területekbe beruházó Európa

GARANCIA

az Agrár- Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány időszaki kiadványa, szerkesztéséért felelős az AVHA Kft.
(megjelenik az agrárlapok mellékleteként)

Felölös kiadó: dr. Ulrich Anikó | **Szerkesztőségi titkár:** Felber Tímea | **Szerkesztőség:** 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 20. Telefon: (1) 373-8453 |

Ingyenesen hívható zöld szám: (80) 203-760; Fax: (1) 373-8455 | **Stúdió:** Armadillo Design Kft. 1045 Budapest, Berni u. 1. | **Nyomja:** Veszprémi Nyomda Zrt. 8201 Veszprém, Órház u. 38.